

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peutercentrum de Tol (Kortland 23)

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 20 september 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 2 juli 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peutercentrum De Tol. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Dit peutercentrum maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het peutercentrum en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers werken aan de hand van thema's aan het stimuleren van de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De sfeer in de groep vinden we prettig, de pedagogisch medewerkers gaan op een positieve en stimulerende manier met de peuters om. Er is er aandacht voor de inrichting en het functionele gebruik van zowel de binnen- als de buitenruimte. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren. Als er zorgen zijn over de ontwikkeling van een peuter denkt de zorgconsulent mee en wordt goed samengewerkt met de ouders om te kijken wat het beste voor het kind is. De ouders met wie we spraken zijn tevreden over de voorschool en vertellen dat hun kind er met plezier naar toe gaat en er veel leert. Tenslotte werkt het team constructief samen om hun werkwijze te verfijnen. Zo kennen zij elkaars kwaliteiten en maken hier ook gebruik van. Ook is er een cultuur waarbinnen alle teamleden ruimte voelen en nemen om elkaar feedback te geven.

Kinderopvangorganisatie: Stichting
Spelenderwijs Utrecht

LRK-nummer: 337099704

Totaal aantal doelgroeppeuters: 8

Wat kan beter?

We hebben ook gesproken over onderdelen die nog beter kunnen. Zo kunnen de pedagogisch medewerkers de actieve betrokkenheid van de kinderen vergroten door andere keuzes te maken als het gaat om de lengte en de opeenvolging van activiteiten in een grote kring. Ook kan de doorgaande lijn met de basisscholen worden versterkt. Voor de leiding ligt er een kans om nog beter in beeld te brengen hoe de peuters zich hebben ontwikkeld op De Tol.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peutercentrum De Tol.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in groep groen, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, werkbegeleider, zorgconsulent, locatiemanager en de projectmanager educatieve kwaliteit en innovatie. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
  - V Voldoende
  - G Goed
- .....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op De Tol.

Conclusie

Het beeld van de kwaliteit van de voorschoolse educatie is positief. De onderzochte standaarden zijn merendeels op orde en bovendien vinden we dat De Tol goede kwaliteit laat zien op drie onderdelen. Dit betreft het goede zicht op de ontwikkeling van de peuters, de zorgvuldige extra ondersteuning waar die nodig is en de kwaliteitscultuur. Eén onderdeel, ontwikkelingsresultaten, kan beter.

Context

De Tol is gevestigd in een basisschool in de Utrechtse wijk Vleuten-De Meern. Dit onderzoek richt zich op de groep in de basisschool (Kortland 23). In het naastgelegen gebouw (Kortland 21) bevinden zich op dit moment nog twee groepen die in de praktijk onderdeel uitmaken van het peutercentrum. In formele zin betreft het twee locaties. Na de zomer verandert de huisvestingssituatie. Er zijn dan nog twee groepen, beide gehuisvest op Kortland 23.

De doelgroeppeuters maken nu onderdeel uit van de enkele groep en volgen vier dagdelen voorschool. De peuters stromen uit naar de basisschool die in het gebouw gevestigd is en naar enkele andere scholen in de wijk.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 13 maart 2019 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op De Tol.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling			✓
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning			✓
OP6 Samenwerking		•	

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarderen we als voldoende. De pedagogisch medewerkers gebruiken een programma voor voorschoolse educatie en werken aan de hand van een themaplanning. Doelen gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek zijn daarin het uitgangspunt. Tijdens de activiteiten differentiëren de pedagogisch medewerkers op een mooie manier naar de behoeften van de peuters. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen. Ook buiten zien we dat de pedagogisch medewerkers kansen grijpen om het aanbod te verrijken en kinderen te begeleiden in hun ontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn het beschikbaar stellen van kwasten en water om de schuur te 'verven' en het aanbieden van extra materialen in de zandbak om tot nieuwe ontdekkingen te komen. Ook onderhouden de pedagogisch medewerkers een moestuin naast een van de groepen die zij ook betrekken bij het aanbieden van activiteiten.

OP2. Zicht op ontwikkeling

Het team van De Tol heeft goed zicht op de ontwikkeling van de peuters en benut de informatie daarover om de doelen en activiteiten af te stemmen op wat de peuters nodig hebben. Wat bijdraagt aan deze waardering is dat de ambitie om handelingsgericht te werken

duidelijk gerealiseerd wordt op verschillende niveau's. Zo heeft de organisatie gezorgd voor een inhoudelijk kader, scholing en de nodige documenten. Op de locatie laten de pedagogisch medewerkers zien dat de werkwijze goed ingevoerd is en hen helpt te differentiëren. We zien dus een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Het is de uitdaging in dit proces breed en diepgaand te blijven onderzoeken wat verklaringen kunnen voor een opvallende ontwikkeling bij (groepen) kinderen alvorens over te gaan tot actie.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we, samen met de werkbegeleider, het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd en gezien dat dat op orde is. De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de afspraken en routines duidelijk zijn. Zij tonen voortdurend voorbeeldgedrag en spelen ook in op onverwachte situaties die zich voordoen en de aandacht trekken van de kinderen. Bovendien geven de pedagogisch medewerkers de peuters inhoudelijk feedback op hun speel- en leerproces. Verder stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot interactie. Wel zagen wij veelal interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters. Er liggen kansen de interactie ook meer plaats te laten vinden tussen peuters onderling. Tot slot vragen de dagstructuur met opeenvolgende momenten waarop van de kinderen wordt verwacht in de groep te zitten én de lengte van deze activiteiten in een grote groep om aandacht. Tijdens de observatie zagen wij namelijk dat als gevolg van de gemaakte keuzes de actieve betrokkenheid bij een aantal kinderen afnam. Het is waardevol het inhoudelijke gesprek hierover met elkaar te blijven voeren.

OP4. (Extra) ondersteuning

We vinden dat De Tol het goed doet in situaties waarin er zorgen zijn over de ontwikkeling van peuters. We zien dat verschillende geledingen in de organisatie zich daarvoor vanuit een gedeelde visie inspannen. Deze visie is ontwikkeld samen met het buurtteam en de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast is een stevige zorgstructuur ingericht, waarin de zorgconsulent, die frequent op de locatie aanwezig is, een belangrijke rol speelt. We zien een gedegen begeleiding van zorgpeuters, waarbij het team zich sterk inspant om samen met de ouders op te trekken. Alle betrokkenen zijn voortdurend alert op wat het beste is voor het individuele kind, de groep en het team en daar handelen ze naar.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als voldoende. De Tol ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende

manieren bij de ontwikkeling van hun peuter. Door huisbezoeken en gesprekken tijdens de inloop bouwen zij aan een band met de ouders. Zij informeren ouders over het thema in een nieuwsbrief. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen. Het team zoekt bij alle ouders naar een passende wijze om met elkaar te communiceren. De ouders die wij hebben gesproken zijn hierover erg tevreden.

Verder werkt De Tol samen met de basisscholen waar de peuters naar uitstromen. Hierbij is er onder andere sprake van een 'warme' overdracht van gegevens van doelgroeppeuters. De samenwerking met de basisschool waarmee De Tol het gebouw deelt krijgt volgend schooljaar een nieuwe impuls. De pedagogisch medewerkers zullen dan weer aansluiten bij de dagstart van het team van de basisschool en ook sluiten zij zoveel als mogelijk aan bij de thema's in de kleutergroepen. Er liggen nog kansen de doorgaande lijn op onder meer het aanbod, de zorg en begeleiding, het pedagogisch klimaat en de kwaliteitszorg rond het jonge kind vorm te geven.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		●	

OR1. Ontwikkelingsresultaten

Hoewel het team de ontwikkeling van de peuters goed volgt kan ze meer doen om de resultaten (bijvoorbeeld per groep en voor alle groepen) in beeld te brengen. Welke doelen willen we minimaal bereiken met de peuters en in hoeverre bereiken we die ook? Op welk ontwikkelingsniveau kwamen de peuters binnen en op welk niveau vertrekken ze? Door dit soort informatie inzichtelijk te maken kan de voorschool beter laten zien wat ze met de voorschoolse educatie bijdraagt aan de ontwikkelingsgroei van de peuters en in hoeverre de peuters zijn toegerust om te starten in groep 1.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur			✍
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1. Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg op De Tol is op orde. De houder heeft een werkwijze ingericht om de kwaliteit van de locaties te evalueren en te ontwikkelen. Regelmatig teamoverleg en observaties van de kwaliteit van het pedagogisch en educatief handelen spelen daarin een belangrijke rol. De organisatie heeft werkwijzen en hulpmiddelen ontwikkeld die de pedagogisch medewerkers op hun locatie kunnen benutten. Zo zorgt de organisatie voor kwaliteitsbewaking en efficiëntie, maar blijft verbijzondering voor de locaties mogelijk. De organisatie staat op het op punt de kwaliteitszorg te verrijken met een kijkwijzer. Dit instrument zal een concretisering zijn van de uitgangspunten van de organisatie naar concreet gedrag van de pedagogisch medewerkers op de groepen. De volledige kijkwijzer of onderdelen daarvan gaan gebruikt worden tijdens de observaties op de groepen, die al structureel plaatsvinden.

KA2. Kwaliteitscultuur

Op het peutercentrum is sprake van een goede kwaliteitscultuur. We zien dat de pedagogisch medewerkers gezamenlijk en vanuit een gedeelde visie continu werken aan de ontwikkeling van de peuters. De organisatie maakt het mogelijk dat de pedagogisch medewerkers hun professionaliteit actueel houden en verder ontwikkelen. Vervolgens laten de pedagogisch medewerkers zien de opgedane kennis direct te vertalen naar de praktijk op de groepen. De pedagogisch medewerkers werken constructief samen om hun werkwijze te verfijnen. Zo kennen zij elkaars kwaliteiten en maken hier ook gebruik van. Dat kan gaan om spelbegeleiding, maar ook om het onderhoud van de moestuin. Ook is er een cultuur waarbinnen alle teamleden ruimte voelen en nemen om elkaar feedback te geven.

KA3. Verantwoording en dialoog

De leiding van De Tol verantwoordt zich (via de houder) voldoende aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat De Tol open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze voldoende informatie ontvangen. Als voorbeeld geven ze ook de transparante wijze waarop zij door de voorschool zijn meegenomen in de veranderende situatie na de zomer. Tenslotte zou het peutercentrum nog meer in dialoog kunnen gaan met ouders en de basisscholen over de huidige kwaliteit van de voorschoolse educatie, de wensen voor verbetering en volgende stappen die (gezamenlijk) gezet kunnen worden.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Wij zijn trots op dit goede rapport en het beeld dat het geeft van de kwaliteit van het peutercentrum De Tol, een van de 62 peutercentra van Spelenderwijs Utrecht. Het is een mooi voorbeeld van hoge kwaliteit voor een kwetsbare doelgroep peuters. Het zou jammer zijn als dit verloren gaat in de aankomende harmonisatie in Utrecht in 2020.

De gesprekken van de inspectie met medewerkers en ouders waren zeer prettig. Na de inspectie heeft de inspecteur op constructieve wijze met ons de resultaten gedeeld en hebben wij zinvolle feedback ontvangen.

De bevindingen van de inspecteur komen overeen met onze kijk op de kwaliteit van het peutercentrum. Wij investeren in onze pedagogisch medewerkers, wat een hoge kwaliteit oplevert van voorschoolse educatie. Zo is er een goed inhoudelijk kader, scholing en documenten voor de cyclus van handelingsgericht werken. Dit is duidelijk zichtbaar in de werkwijze van de pedagogisch medewerkers. Dit zorgt voor een nauwkeurig zicht op de ontwikkeling van de peuters en het geven van extra ondersteuning daar waar dat nodig is.

Samen met onze partners, jeugdgezondheidszorg en buurtteam, hebben wij een stevige zorgstructuur opgezet met de pedagogisch medewerker en de zorgconsulent als spil in het netwerk.

Wij hebben veel geïnvesteerd in een nieuwe andere samenwerking met ouders. Vanuit een dialogische benadering werken wij met ouders samen aan de ontwikkeling van hun peuter, als educatieve partners.

Wij zijn trots dat ouders aangeven dat wij openstaan voor hun wensen en voorstellen.

Individuele peuters volgen we nauwkeurig, maar het in beeld brengen van de resultaten van de voorschoolse educatie per groep kan beter. Dit gaan we verbeteren door doelen te stellen voor de groep en de individuele peuters en daar passende activiteiten met veel spel aan te verbinden. De doelen en activiteiten gaan we evalueren om vast te kunnen stellen of de activiteiten bijdragen aan de ontwikkelingsgroei van de peuters en in hoeverre de peuters zijn toegerust om te starten in groep 1. We onderzoeken of ons kindvolgsysteem KIIK! ons hierbij kan helpen en of er in het land mooie voorbeelden zijn om de resultaten in beeld te brengen.